

Blåbonummer:

Kyrbåken

N:r 6
1944

Pris
20 öre

Aktuellt:

Välkommen

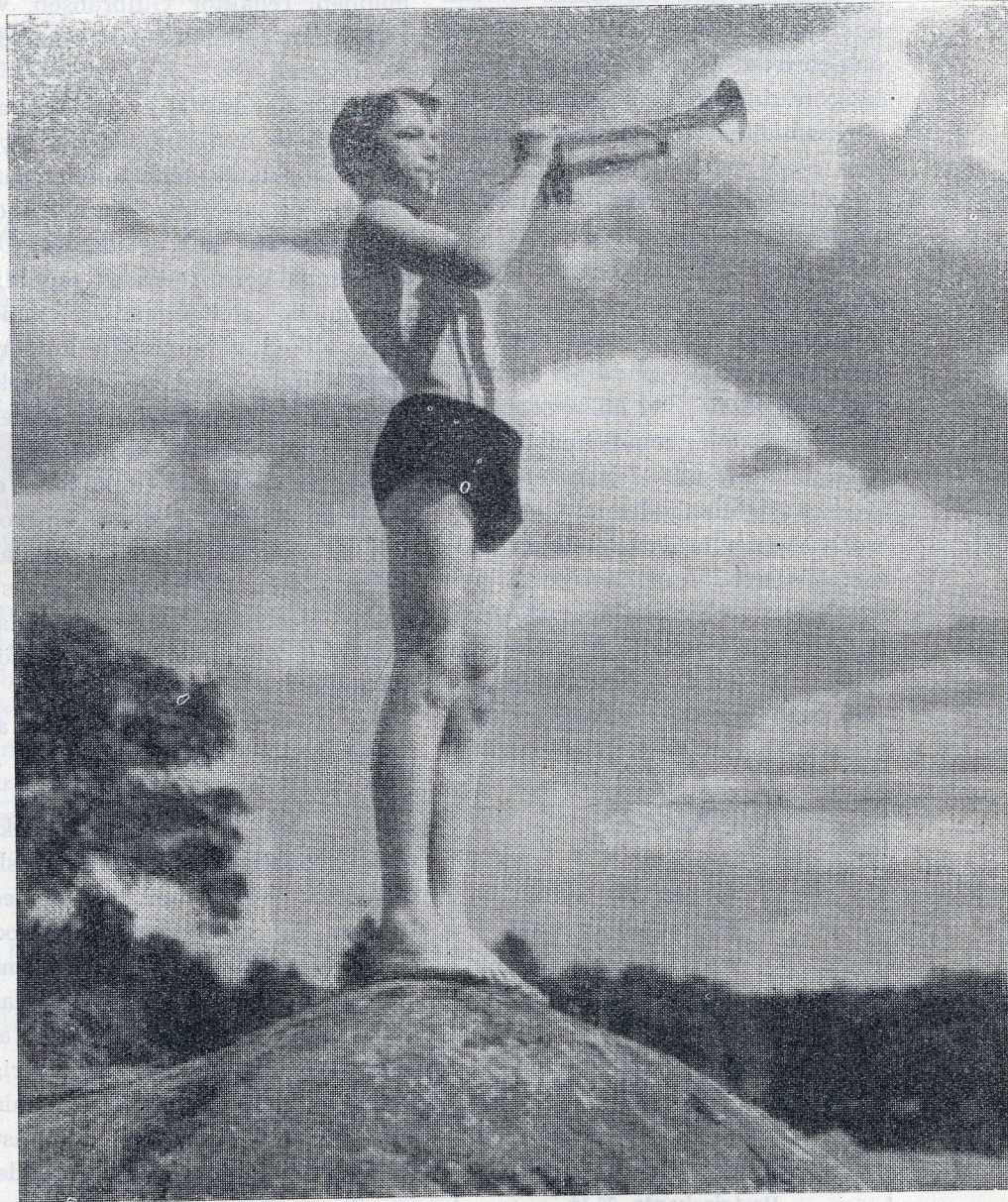
Sidan 2

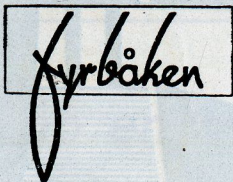
Fram för scouting

Sidan 3

Medelpad

Sidan 6

Norrmännens sak är vår

Välkommen

Det var med synnerlig tillfredsställelse som vi medelpads-godtemplare och framförallt vi godtemplarscouter erfor att IOGT:s scoutledning beslutat att lägga det ena av sommarens Blåbo till vårt distrikt. Vi äro glada åt att få visa den del av vårt land och godtemplar-Sverige som är vårt speciellt, och vi hoppas också att Blåbo 14 ska komma att betyda en uppräckning och en ökad förståelse för godtemplarscouting här i vår provins, där verksamheten ännu är ytterst blygsam med endast fem kårer, varav en goss- och en flickkår i Sundsvall, en gosskår i Alnö och en goss- och en flickkår i Tuna, som nu hedras med att få ta emot det första Blåbo i Medelpad i sin scoutstuga på Målstaberget. Det är därför av hjärtat helt och fullt vi hälsa scoutledningen med riksscoutchefen Berthel i spetsen och alla deltagare: "Välkomna till Midälvalandet!"

Vi hoppas att detta första godtemplar-Blåbo skall komma att giva rikt utbyte och skänka åt alla deltagare ökad förståelse för scoutings

Sedan ett par månader tillbaka pågår en registrering i Sverige av norska godtemplare som kommit till vårt land som flyktingar undan den nazistiska ockupationsmakten och det förhatliga quislingstyret. Aktionen har tillkommit på initiativ av den av brinnande hänförelse och osviklig tro uppfyllde godtemplarmannen, redaktör Gulbransen, vilken sedan jultiden vistas som gäst i vårt land.

Ett första resultat av br Gulbransens arbete framstod vid den nyligen i Stockholm hålla ordenskonferensen, då samtidigt en norsk ordenskonferens gick av stapeln. Under denna konstituerades samtidigt en norsk godtemplarorganisation inom vilken våra norska bröder i fortsättningen komma att verka. Detta är första gången i vår ordens historia något som detta inträffat — att en ordenskonferens hålles i ett främmande land och att en godtemplarorganisation med uteslutande utländska medborgare bildas i Sverige — och det är givetvis endast förestavat av rådande vidriga förhållanden.

Det är en heder för vårt land att något sådant kunnat ske och det är

stora uppgift i fostran av käcka, sunda, andligt och fysiskt friska ungdomar, vilka som vuxna medborgare föra med sig ut i livet och sin gärning i hem och samhälle något av den verkliga scoutandan. Men därjämte hoppas vi också att deltagarna i Blåbo 14 ska i övrigt föra med sig endast angenäma minnen från en av Sveriges vackraste trakter, vari många sig in bilden av Tuna- och Attmarsbygderna kring Marmens blå vatten och mystiken från lägerbålen på Målstaberget.

M. H.

glädjande och stimulerande för godtemplarorden i Sverige att se den energi och framåtanda som besjälar norrmännen. De kunna också vara förvissade om att vi på alla håll önska dem all framgång och att vi alla efter vår förmåga skall giva dem vårt stöd.

Br Gulbransen framträdde under den svenska ordenskonferensen med ett par anföranden, ett par strålande utmärkta anföranden, i vilka han beskrev sitt och sina norska ordensbröders arbete och avslöjade de planer och förhoppningar han hade. I ett av detta berättade han bl. a. att registreringen hittills kommit att omfatta omkring 150 norrmän, men att han trodde sig veta att ungefär tio gånger så många som voro godtemplare när de lämnade Norge kommit till Sverige.

Genom den hårda psykiska och ofta även fysiska press många av dessa utsatts för har det i flera fall inträffat löftesbrott. Dessas karaktär av händelser under onormala förhållanden gör dock att br Gulbransen — och vi delar denna uppfattning — hyser stora förhoppningar om att dessa skall kunna vinnas tillbaka, blott hr Gulbransen eller någon annan av de nu organiserade kan komma i förbindelse med dem.

Här kan vi göra en insats och vara till god hjälp för norrmännen. På många håll ute i bygderna, bl. a. inom vårt distrikt finnas många läger med norrmän, som arbeta i skogen eller annorstädes. Vi böra på olika sätt kunna sätta oss i förbindelse med dessa och på så sätt utröna om där finns norska ordensbröder och i så fall för dem meddela br Gulbransens aktion.

Kontakten kan givetvis upprättas på mångahanda sätt. Det kan ske genom att loger i närheten av norska

Organ för
Medelpads distrikt
av I. O. G. T.

Postadress: Fyrbåken Box 2050,
Sundsvall.

Red.: H. Norling, adr.: Box 826,
Skönsberg.

Prenumerationspris 2 kr.
Postgirokonto 77 15.

Nya Samhällets Bok- & Accidenstryckeri
Sundsvall 1944 1878

Fram för scouting inom Godtemplarorden

Aldrig någonsin tidigare har väl diskussionen om ungdomen och dess fritidsproblem varit så livlig som i dessa dagar. Från olika håll och på olika sätt söker man lösa dessa problem, och från olika organisationer erbjuder man radikalmedel mot ungdomens s. k. förvildning. Godtemplarorden får inte bli efter i kampen om att vinna nutidens ungdom för sina idéer, men ska man nå målet, så måste man också söka finna arbetsformer, som tilltala de unga. Ungdomslogearbetet torde i det fallet ha sett sin bästa tid, och i allmänhet är detta rätt svagt ute i bygderna — till en del beroende på svårigheterna att skaffa

läger t. ex. skickar dit exemplar av Reformatorn eller Fyrbåken. Ett annat sätt är t. ex. att inbjuda ett lägers medlemmar till ett möte eller att logen svarar för underhållning en kväll hos norrmännen. I sådant syfte kanske de patruller som nu hålla på att organiseras för höstens arbete även skola kunna användas.

I många fall kanske ett sådant arbete skulle fordra stora personliga uppoffringar av dem som utför det, men vi är övertygade om att den glädje och uppskattning som norrmännen i gengäld med all säkerhet skulle komma att visa skulle bli rik lön för "mödan".

H. N.

ledare men mest beroende på att dess arbetsformer inte tilltala det nutida unga släktet. När man ser detta, måste man alltså söka finna några andra arbetsformer, som äger popularitet i nutiden. En sådan rörelse är scoutrörelsen, ty när de flesta andra ungdomsorganisationer se sina medlemsskaror decimerade, så vinner scoutrörelsen allt större och större anslutning. Detta om något måste visa, att denna rörelse är populär bland de unga.

Av
G. B. Berthel

Varpå beror då denna rörelses popularitet? Jo, först därpå, att den till stor del frångått mötesformen i sitt arbete och inte har detta förlagt inne i en lokal utan ute i det fria. Denna rörelse anknyter alltså till nutidsungdomens intresse för friluftsliv. Dessutom tar scoutrörelsen mera reda på varje individs arbetsvilja och energi, så att ingen behöver känna sig utan arbetsuppgift — ingen behöver med andra ord känna sig överflödig inom en scoutkår. Varje pojke eller flicka har nämligen var och en sina prov, som de skola avlägga och tusenden andra

uppgifter att lösa. Verksamhetslusten har här oanade möjligheter att finna utlopp. Den individuella fosteran blir med andra ord här bättre tillgodosedd än i någon annan ungdomsrörelse. Kommer därtill fördelen, att ungdomarna många gånger får komma ut på läger, och därvid få klara sig själva med både matlagning och annat som hör till de dagliga göromålen, och samtidigt få de även träffa samman med ungdomar från olika delar av vårt land, ja även med ungdomar från olika delar av världen.

För godtemplarorden har scoutrörelsen den fördelen framför ungdomslogerna, att den kan tillföra Orden medlemmar ifrån sådan folkgrupper, som annars inte komma i kontakt med vår rörelse. Den har förmåga att på helt andra sätt suga till sig all ungdom. Genom de unga komma även deras föräldrar och andra anhöriga att konfronteras med nykterhetsrörelsen, vilket ur propagandasynpunkt är mycket värdefullt. Scoutrörelsen torde därför vara ett av godtemplarordens bästa propapandamedel, bara våra äldre godtemplare lärde sig att förstå detta, och således mera än hittills slöte upp och stödde denna rörelse. Vi godtemplare få inte vara mera konservativa i vårt godtemplararbete,

Vill Ni göra fördelaktiga inköp?..

...vänd Er då till

ENGELFELDT'S

(ledande i Norrland)

TELEFONER (v ä x e l): 30 98 37 03 40 98

MÖBLER,

MATTOR, GARDINER, ARMATUR

Honnör för en scout från Hova

som påpassligt avslöjat en jämn-årig tjuv. Upptakten var att en röd skolmössa annonserades som förlo-rad i en tidning. Så dök det upp en okänd grabb med röd skolmössa i Hova och han väckte naturligtvis uppseende, så att grabbarna fråga-de honom vad han var för en kurre. Han berättade, att han var på väg till sin mamma i Örebro. Men en av

än vad vi är i vår dagliga gärning, ty ska man endast trampa på i de gamla arbetsformerna, så betyder detta, "att godtemplarorden kommer att förgubbas och så småningom dö sotsdöden."

Fram alltså för en starkare scout-rörelse inom godtemplarorden men därtill fordras framförallt män och kvinnor, som vill offra sig som ledare för denna rörelse. Det är le-dare och arbetsvilliga människor, som fattas i vår bekväma tid, då solidariteten och medkänslan för medmänniskan håller på att försvin-na — ett farligt tidens tecken — som framförallt kommer att göra sig märkbar inom de ideella rörelserna, enkannerligen godtemplarorden.

För att avhjälpa denna ledarbrist anordnar I. O. G. T:s scoutför-bund varje år sina ledarkurser s. k. Blåbo och i år har en sådan kurs redan hållits i Södermanland och under tiden 30 juli—5 aug. kommer det andra Blåbolägre-t att anordnas inom Medelpads distrikt. Vi hoppas, att tillslutningen ska bli stor från det distrikt, som fått kursen förlagd inom sitt område samtidigt som vår förhoppning är, att Blåbo 14 ska kunna ge scouting en spark framåt i Medelpad, där vi ännu har alltför få scoutkårer inom ett så pass kraf-tigt godtemplardistrikt.

80 Fram alltså för godtemplarscou-ting som ett led i vårt betydelseful-la ungdomsarbete.

grabbarna fick nys om annonsen och anade ugglor i mossen. Han stack iväg på cykel till Algarös station för att vänta ut den rödmössade, men då han inte kom till tåget gick han till ett pensionat och hörde sej för om grabben. Se'n varskodde han lands-fiskalen, som tog hand om pojken och då visade det sig att den jun-kern inte hade rent mjöl i påsen. Han hade inte bara lagt sig till med mössan utan stulit åtta cyklar också. Bra tag i den scouten.

NORSKT:

En misforståelse

Den engelske admiral Fisher holdt en gang en tale til mannskapet sitt om hvordan de skulle oppføre seg når de hadde landlov.

— Hvis en sivil, sa han, i et offentlig lokale opptrer uhøflig og forsøker å yppe kiv, bør en veloppdragen sjø-mann drikke ut sitt kafe og rolig fjerne seg.

For å overbevise seg om at hans blåtrøyer hadde forstått ham, vendte han seg til en av matrosene.

— Matros Smith, sa han, — hva ville De gjøre om De var en restau-rant og en sivil ville gjøre vrøvl med Dem?

— Jeg ville drikke ut hans kafe og fjerne ham, svarte matrosen med alvorlig mine.

En gammel irlender

som hadde fruktutsalg i Dublin, hadde bl.a. noen meloner på disken.

— Det er små epler De har her i landet, i Amerika er de dobbelt så store, sa den hjemvendte.

— Frukthandleren malte mannen fra topp til tå og sa:

— De må nok være fremmed her i Irland, når De ikke kan skjelve ep-ler fra stikkelsbør*.

*Stikkelsbær = krusbær.

— Hva ville De helst være, frøken, pen eller rik?

— Jeg ville gjerne være rik også.

Engelsk vargunge får guldkors

Englands änkedrottning har nyli-gen tilldelat en engelsk vargunge de engelska scouternas högsta utmär-kelsetecken. Då ett flygplan störtade mitt på en skolgård, som var fylld med pojkar dödades och sårades många. Vid nedslaget slets en mag-net loss från flygplanet och krossa-de Richard Kingburys knäskål och bröt av hans andra ben. Trots dessa svåra skador räddade han flera kam-rater från att omkomma i lågorna efter det störtade planet. Då några läkare kom fram till honom, satt han på marken och höll om sitt ena knä och det enda han sa' var: "Bry er inte om mej, dom andra grabbarna är mycket värre skadade." Under många veckor låg han på sjukhus och studerade för att kunna ta sitt vu-märke och i rapporten heter det "att han uthärdade plågorna med en sinnesstyrka och en tapperhet, som är ovanlig för ett barn". Den höga utmärkelsen utdelas endast till scout-er, men man gjorde ett tillägg för att kunna belöna denna bragd.

Ordenssyskon!

Vid reparationer och nybyggnader, vänd Eder då med förtroende till

Lyréns
Målerifirma

Box. 449. Tel. 4465.

Verkstad: SJÖGATAN 21,

Sundsvall,

Vördsamt

Carl-Ivar Lyrén

UTFÖR ALLT INOM YRKET.

TRE MÖTEN MED BADEN-POWELL

Vid det tredje världsscoutlägret, i Arrow Park i England 1929, mottog Baden-Powell meddelande om att konungen upphöjt honom i högadligt stånd. Enligt brittisk tradition hade han då att välja ett namn att foga till sin lord-titel. Baden-Powell torde inte ett ögonblick ha tvekat om hur namnet skulle lyda. Efter att ha rådgjort med sina kamrater i scoutrörelsens högsta internationella ledning kungjorde han sitt beslut. Han ville kallas LORD BADEN-POWELL OF GILWELL.

Sällan torde en engelsman ha låtit glansen av sitt nyförvärvade adelskap lysa över en så oansenlig fläck på kartan. Bara ett tiotal år tidigare hade Gilwell Park varit komplett okänt, både bland scouter och folk i allmänhet. Visserligen räknar det anor ända från ett litet kungligt "jaktsslott" vid nya tidens början. Men när det år 1919 såsom gåva blev scouternas egendom, var det bara ett förvuxet och förgäta lantställe i ukanten av Epping Forest, det vackra skogsreservatet, som man når på en knapp timme med tåg och apostlahästar från Liverpool Street Station i London. — Den förfallna egendomen förvandlades nu snabbt till ett förträffligt lägerområde inom nära räckhåll för pojkarna i Londons fattigaste stadsdelar, och till ett centrum för scoutrörelsens speciella ledarutbildning.

Det var alltså en meningsfull gest av Baden-Powell att ge Gilwell denna plats i solen. Jag skulle tro han tänkte ungefär så här: Adelskapets heder gäller inte mig personligen, det är scoutrörelsen som fått högsta betyg på högsta ort; och vill någon veta vad scouting är, så bör han resa till Gilwell.

Vi reser alltså till Gilwell, men inte främst för att lära känna scouting utan för att träffa Baden-Powell — BP kallar vi honom i fortsättningen på scouters manér.

På morgonen den 4 juli 1926 myllrade det mer än vanligt av khakiklätt folk vid Chingfords station, där vandringen till Gilwell börjar. Poj-

kar i scoutåldern ställde upp i finfin patrullformering och marscherade raskt norrut mot brynet av Epping Forest. Ledare och vandrar-scouters föredrog mera enskild färd. De fäste pipan, ännu varm efter de sista blossen i rökkupén, med skaf-tet innanför strumpmudden på höger ben, satte tummen i sin långa "thumbstick" och stävade iväg var och en i sin gångart.

Vid huvudingången till Gilwell stod stadiga vandrar-scouters på post och släppte ingen obehörig inom området. Det skulle ske något mycket högtidligt. Den 4 juli — på Ame-

Av stiftsadjunkt
Bengt Redell

rikas nationaldag, firad till minnet av den definitiva skilsmässan från moderlandet — skulle Amerikas ambassadör i London till Englands scouter överlämna en statyett föreställande en amerikansk buffel. Den skulle på en gång hugfästa minnet av "den okände scouten", en halvt legendarisk liten londonpojke, som en gång givit impulsen till scoutings överförande till Amerika, och stå som en symbol för det nya broderskapet mellan "the two Empires by the Sea".

Om de yttre arrangemangen ska jag fatta mig kort. BP hade anlänt till Gilwell Park långt i förväg. I god tid kom även Prinsen av Wales. Kort före utsatt klockslag anlände amerikanske ambassadören, en äldre, distingerad herre i svart förmid-

Lord Baden-Powell of Gilwell.

dagskostym, hård hatt, ljusa damasker och handskar och med nejliska i knapphållet. Ett hederskompani av vandrar-scouters paraderade, och så marscherade ett par hundra scouter upp på manbyggnadens trädgårds-sida med Union Jack och Stjärnbanneret i spetsen. De bildade halvcirkel kring statyns postament, en manshög trädstubbe. Så trädde prinsen och BP ut i kretsen, och efter dem den amerikanske hedersgästen.

Vädret hade dithills varit någorlunda. Men nu kom regnet. Inget regn som nämnvärt syntes eller hördes, utan ett sådant där äkta engelskt regndis — myriader mikroskopiska vattenpartiklar, som inhöljer

Forts. på sid. 8.

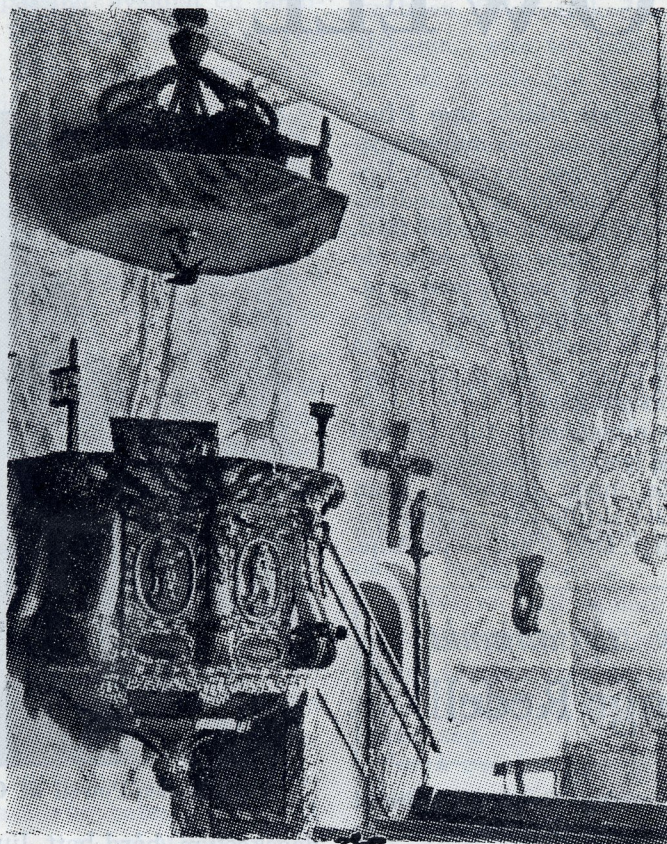
ATELJÉ
Saler

Porträtt &
Serie-ateljé

Innehavare:

ALBERT ENGSTRÖM

MEDELPAD-

Interiör från den gamla kyrkan i Liden.

Midälvalandet — landet mellan Ljungan i söder och Indalsälven i norr är den provins ditt öga fångar en del av, där du från scoutstugan Olympia på Målstaberget blickar ut över skog, sjö och bygd. Du ser Ljungan vidga sig till sjön Marmen som breder ut sig i söder. Kring Ljungaälvens vattensystem och i dess fagra dalgång mellan höga skogklädda kullar och berg breder odlingen och bebyggelsen i inte mindre än sju av landskapets kyrksocknar ut sig. Framför dig ser du två av dem grupperade kring sina vita kyrkor — Tuna på sjöns norra och Attmar på dess södra strand. En färd runt Marmen på cykel är en tremilstripp, där du för att välja lättaste färdriktning far mot väster, passerar Tuna kyrka och ser framför dig Matfors industrisamhälle

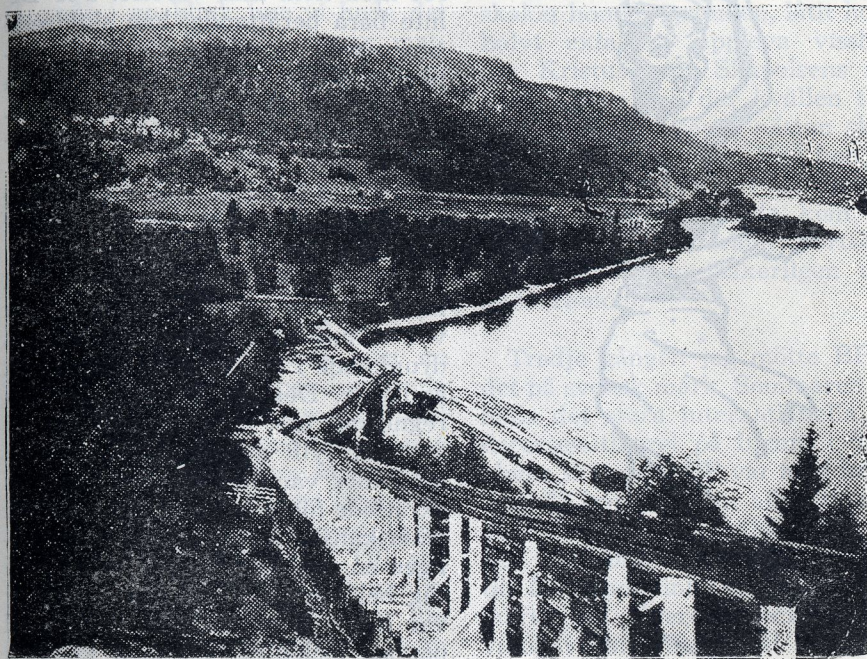
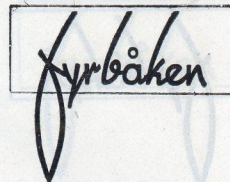
med dess pappersbruk och massa-fabrik, kättingsmedja och yllefabrik på ömse sidor om älven vid Matforsen. Du stannar på stora landsvägs-

bron och ser hur den kapade pappersveden, efter att ha skalats ren från bark i två roterande barktrum-mor, i rask fart flottas fram till en elevator, som för upp "kubben" i himmelens höjd och lägger den på hög för pappers- och massatillverkningen under vintern. Om tiden tillåter det, bör du inte försumma att få se hela den procedur, som skaffar oss papper till våra dagliga tidningar. Sedan går färden vidare — kanske du först också vill se på tillverkningen i Matfors Yllefabrik — och så lämnar vi industrien och far genom en vacker gammal jordbrukarbygd och passerar vid sjöns södra sida Sörfors med lämningar av ett gammalt bruk och en gången tids industri. Sedan går färden vidare till MHF:s Vinoret, och så närmar vi oss raskt, för det bär nu hela tiden utför, Ljungans utlopp ur Marmen, där den strax bildar Viforsen — numera bunden för att ge ljus och kraft åt bygden. Efter att vi ha passerat Viforsbron och tagit en titt på forsen och kraftstationen, går vår färd efter sjöns norra strand hem till Målsta och scoutstugan, och vi ha sett en liten del av det sommarfagra Medelpad som

Flygfoto från Matfors.

landet mellan älvarna

En bild från Liden, med den gamla timmerrännan.

för några dagar är ledarscouternas hemvist. Men skulle tiden medge det för någon eller några är en långfärd efter Ljungans ådal ett minne för livet, men då har du ändå blott fått se den ena hälften av Midälvalandet, och du har kvar färden efter Indalsälven där den kommer strid och mäktig genom Liden med dess storslagna natur, som säkert såg dagen, då Skaparen samtidigt "både log och vredgades", som en av våra skaldar sagt om ett av våra grannlandskap. Lidens gamla kyrka på älvens strand är enbart den en sevärdhet, som uppväger resans ansträngningar, och Sillre kraftverk, beläget 120 m. under Oxsjön, med vars vatten dess turbiner drivas, och till vilken vattnet med elektriska pumpar sedan återföres, kan en scout på upptäcksfärd inte utan vidare fara förbi. Följer du sedan älven genom Indal, "rikets fagraste däl" och vidare ner mot Bergeforsen, har du fått minnesbilder som följer dig livet ut. Väl vid Berge-

forsen är du kommen till den del av Medelpad, som är kustlandet och storindustriens bygd, det Stornorrland, som var och gick med sågverksdöden och det som kom med den moderna massa- och skogsförädlingsindustrien, som icke bara har papper som mål utan som också av

skogarnas ved spinner det finaste silke. Du ser så landet av i dag men du färdas ständigt förbi minnesrika platser, som minna om tider, då heden- och kristenkult kämpade om herraväldet över medelpadingarnas sinnen. Gravkullarnas mångfald ger oss en bild av var bebyggelse och färdevägar då funnos, och här från Sundsvall över Selånger och Tuna genom Ljungans ådal gick västerut förböndernas färdväg till norrmanens Levanger. Av vad du hinner att se ska du förstå varför vi älska och bebo Midälvalandet. Dess glädlynta och gästfria inbyggare välkomna en var, som i ärligt uppsåt kommer för att lära känna vårt landskap. Magnus.

Kompromis.

Mark Twain definierar et kompromis paa följenden måte:

Han og hun går ut sammen for å kjøpe et golvteppe. Han ønsker å kjøpe et rødt teppe, hun et blått. Så inngår det et kompromis og kjøper et blått teppe.

Flygfoto från Bergeforsen.

Möte med . . .

Fort. från sid. 5.

allt i en sval väta. BP och några andra herrar fick regnkappor på sig, och någon vänlig själ stack upp ett paraply över den amerikanske gentlemannen, som just började sitt högtidliga tal. Det blev dessvärre inte så högtidligt. Kanske var det regnet, som suddade ut bläckskriften på lapparna han stod och höll i hatten, kanske tänkte han för mycket på sin fina kostym, kanske var det helt vanlig rampfeber — hur som helst så kom han av sig ordentligt. Vi begrep visserligen vad det var han ville få sagt — historien om den okände scouten — men allt sammanhang var borta. Han böjde sig över papperet, tog och tog om. Till slut gav han upp. Han lät papperen vara, höjde rösten och sade med sammanbiten energi: "Som amerikanska folkets representant i detta land överlämnar jag härmed till Storbritanniens scouter denna statyett av en amerikansk buffel. Må täckelset falla!"

Effekten blev snarast komisk. Det föll inget täckelse. Hela avtäckningen gick så till, att en engelsk och en amerikansk scout hållit sina nationsfanor framför statyn och nu lugnt svängde dem åt sidan. Och där stod den lilla bronsbuffeln, blänkande av regnvatten.

Trots det meningsfyllda i ceremonien var stämningen i detta ögonblick skäligen matt. Den blev inte mycket bättre av att Prinsen av Wales lyckades läsa sitt svarstal prickfritt och att BP utbringade ett rungande leve för Amerika och dess scouter. Det var en tämligen sur och fåmält skara scoutledare och gäster, som strax efteråt trängdes inne i det trivsamma refektoriet i manbyggnaden, där det bjöds på en enkel lunch.

Sjelva lunchen har jag inget minne av. Kanske att vi rentav inte åt något nämnvärt. För nu hände det något, som fångade oss alla. Man hade knappt börjat hälla upp téet, förrän BP bröt den besvärande tystnaden. Han beklagade regnet, som stört högtidligheten, men tillade att han för sin del varit betydligt våtare i sin' dar. Man kunde f. ö. bli våt av annat än regn. Och så följde

BP var en utmärkt amatörtecknare, vilket vi tidigare givit prov på i dessa spalter. Här är ytterligare ett par bilder, där han förevigat ett par »bekantskaper» från Afrika.

som en rinnande ström det ena blöta äventyret efter det andra. Det var minnen från BP:s galna seglatser i pojkåren, från jakter och färder i djungler och urskogar, från fälttåg och spaningsföretag i alla väderstreck.

Jag har aldrig suttit i sadeln på en eldig jakthäst och med vildsvinsspjutet i hand jagat fram över Indiens snåriga kullar för att hals över huvud, med häst och allt, göra en störtning i en stinkande vattensamling. Men jag fick under dessa flygande minuter uppleva det äventyret med hela min varelse. För BP inte bara berättande; han skildrade sina våta upplevelser med behärskade men otroligt uttrycksfulla skiftningar i röst, gester och minspel. Det var ett mästerverk av skådespelarkonst.

Och lika plötsligt, som han börjat, slutade han — med att föreslå att vi skulle sjunga en känd lägervisa, där refrängen lyder: "And we will have rain no more" — d. v. s.: nu vill vi inte ha mer regn. Förslaget drunknade i en storm av skratt och applåder. Det var fortfarande lika regndisigt ute, men rummet där vi satt var fyllt av sol. Även Prinsen av Wales var med på noterna; han skrattade för hela kungligheten. Och amerikanske ambassadören var tydligen en man med humor, också han såg belåten ut. Kanske han rentav var lite stolt över att ha varit med om att locka BP till detta kostliga upptåg.

Några veckor senare var jag åter på Gilwell Park. Nu var där inga parader och hurrarop och högtidliga tal. Kring den vita manbyggnaden rådde vardagens lugn. Bronsbuffeln på sin piedestal solade sig i ensamt majestät. Men inne i den sorgfälligt kringgårdade parken, där sjödlivet. Ett femtiotal scoutledare låg i hård utbildning för att förvärva det eftertraktade "wood-badge", tecknet på godkänd kurs vid något av scoutrörelsens internationellt erkända samling. Den yngste var sjutton år, den äldste över sextio. Över tjugo år, den vbgkqj vbgkqj vbgkergeka. . olik länder var representerade, och alla hudfärger. Det rådde en härlig språkförbistring och ett lika härligt kamratskap.

En eftermiddag kom BP ut för att inspektera. Vi visste han skulle komma. Kanske någon av oss på morgonen företog en extra rakning utöver det vanliga, rätt glesa schemat. Men för övrigt var vi inte särskilt uppsträckt. Det var ingen tid till störande ingrepp i det intensiva arbetsprogrammet. BP kom helt

Marknadens förnämsta KONTORSUTENSILIER

saluföres av Nordiska Kartro A.-B., Vasagatan 9, Stockholm

lungt vid lägerchefens sida och gick sin rond från patrull till patrull. Han språkade med alla och behövde inte leta efter samtalsämnen. Inte så få av oss hade han träffat förut. Och om våra hemländer visste han åtskilligt; han hade besökt dem allihop. Men mer än med ord talade han med sina små spelande ögon. De fångade i en blink hur vi hade det ordnat för oss. Tält, kokgraven, matvrån, våra mer eller mindre klyftiga lägerfinesser — han såg det alltsammans, och blicken registrerade hans belåtenhet, förtjusning eller förvåning. Hela tiden lyste hans fräkniga ansikte "av glädje över att vi uppenbarligen trivdes så storartat".

I skymningen tändes lägerelden, en stillsam låga som drog oss samman i en förtrolig ring. BP satt i det snidade hövdingssätet, inte som en hög idol eller en respektingivande härskare, utan som en scout bland scouter. Han levde med i våra små eller stora upptåg, våra sånger och patrullrop. Det var f. ö. ett lägereldsprogram av rätt vanlig sort, inget extra, ingen uppvisning. Till sist talade BP själv. Såvitt jag minns, hade han ganska mycket och lite av varje på hjärtat. Tankarna kom levande och varma. De rörde sig, tämligen givet i den kretsen, kring scoutings storartade möjligheter och förplikter som en ungdomens international. Vad jag riktigt kommer ihåg är bara hans avslutning. Han berättade för oss om en bergsbestigning, som han i yngre år gjort nere i Sydamerikas Ander på gränsen mellan Chile och Argentina. Han hade givit sig ut då det ännu var nattmörkt. Medan han klättrade uppåt blev det såningom en grå gryning. Han mera andade än såg de jättelika bergsmassiven runt omkring. Plötsligt upptäckte han, högt över allt annat, en himmelshög, grönvit topp med evig snö. Inom kort hade en mängd fjällkammars med morgonljus på hjässan slagit en krets omkring honom; han tyckte att de bister bevakade honom, det lilla människokrypet, och han greps av skräck i sin ensamhet. Och när snart hela fjällvärlden började skimra i morgonsol, då tyckte han sig vara en inkräktare på helig mark. Han ville fortast möjligt få förbindelse med människornas värld igen, och när han hasade utför bergsslutningen dök det plötsligt fram ur morgondiset därnere en gestalt med armarna utsträckt — det var Kristus själv som välkomnade honom! En synvilla? Nej, han hade kommit rakt ner emot den väldiga statyn av Kristus-Fridstiftaren, som står på gränslin-

jen mellan Chile och Argentina, en symbol för freden och försoning efter många års tvister.

BP brukade rätt ofta återkomma till minnet av denna bergstigning. När man t. ex läser om den i hans märkliga bok "Rovering to Success" (på svenska Vägen till framgång), får man en känsla av att upplevelsen skakat honom igrunden, låtit honom halvt extatiskt uppleva vissheten om Kristus som Skapelsens mittpunkt. Men den där kvällen i Gilmycket återhållsamt, nästan skyggt om sitt Kristus-möte. Vad han sade grep oss inte mindre fördenskull. Lungt och inträngande kom hans slutord: "Ledarkamrater! Fortsätt er klättring; ni ska säkerligen också möta Honom."

Tredje gången* jag mötte BP var det på svensk mark. Sommaren 1935 hölls det stora internationella vandrar scoutlägret på Ingarö i Stockholms skärgård. BP var med hela tiden. 78-åringen kom alla att häpna över sin spänst och uthållighet. Men den som inte sett honom på nära tio år kunde inte undgå att lägga märke till ålderdomstecken. Men vilket vackert åldrande! Inte i vanlig, banal mening. BP var aldrig någon "vacker karl". Gestalten var ingalunda imponerande. Gången var alltid lite spretig — som man ju kunde vänta sig hos en gammal kavallerist. Det såg på något vis ut som om han — trots sextio års sadelvana — alltid skulle varit en smula öm i sitsen. Och i ansiktet var han sannernligen inte snarfager: rynkig, fräknig under alla årets tider, svedd av sol och krut, med en ganska borstig mustasch under en mer än tillräcklig näsa, små, något sneda ögon av obestämbart kulör.

Allt detta såg jag tydligare än någon gång förr under det halvtimmeslåga samtal mellan fyra ögon, som jag hade på Ingarölägret. Och ändå upprepar jag det: det var en vacker gammal man. "Så mycken innerlig godhet lever eller vilar i hans uppsyn och i hans ögon brinna ofta vackra stjärnor." Dessa Fredrika Bremers ord om den åldrande Geijer, som inte heller såg särskilt bra ut, passar precis på den gamle BP.

Såvitt jag förstår, så bestod det goda hos BP främst i en uppriktig, tacksam anspråkslöshet och hjälpsamhet. Vårt samtal rörde sig huvudsakligen, om en del detaljer i hans självbiografi, som jag just då höll på att översätta. Naturligtvis gav han mig villigt alla upplysningar jag begärde. Men jag hade hela ti-

den en känsla av, att han tyckte jag var för noga, tog det hela för allvarligt. Kunde hans böcker verkligen vara värda så mycket besvär? Han framhöll uttryckligen, att han ansåg sig vara tämligen slät författalidit av skrivklådasnrdlg.haytietka.re (på sätt och vis hade han rätt i det påståendet), och att han aldrig lidit av skrivklåda. Men när nu förläggarna ideligen bad om manuskript, så kunde han inte alltid säga nej. Han hade ju också levat ett liv så överflödat av solljus, att det räckte till att dela med sig utav. Och kunde han vara unga människor till ledning och glädje, så var det hans plikt att göra sitt yttersta.

Beträffande översättningen till svenska av hans frispråkiga självbiografi, så hyste han vissa farhågor, att hans utgjutelser i en del uppfostringsfrågor skulle väcka löje hos det pedagogiskt högstående svenska folket. Eller var det kanske så, att den nordiska rasen, som mer helhjärtat än någon annan anammat scoutings idéer, skulle ge honom rätt i hans små kätterier?

Mer än tre år har gått sedan Baden-Powell mötte döden. Han hade aldrig varit rädd för det möte. Tvärtom hade han alltid känt en obetvinglig lust till sådana äventyr, som spelas med livet som insats. Men det sägs att han sina sista dagar uttryckte en önskan att få leva ännu några år.

Vi kan förstå honom. Han ville vara med om att smida samman den international igen, som kriget sprängt. Vi, som är Baden-Powells arvtagare, har ansvar för att hans anda lever vidare i världen.

Ur Scoutledaren.

KONDITORI
Elegant
men trivsamt

ORIENT
STORGATAN
5
SUNDSVALL

Tel. 4195

Ordenshusen-

Biografdriften

I

Godtemplarorden i Sverige anses äga cirka 1.200 ordenshus representerande det aktningvärda beloppet av 25 miljoner kronor. Ordenshusen ägas och skötas i de flesta fall av särskilda byggnadsföretag, andelsföreningar eller bolag, i vilka logerna ingå som största delägare.

Man torde kunna utgå ifrån att de flesta av ordenshusen nu är rätt gamla. Godtemplarorden i Sverige har ju passerat 60-årsaldern, och många ordenshus torde ha tillkommit vid tiden kring sekelskiftet.

Ordenshusen har tillkommit för att vara samlingslokaler för logerna, för logernas enskilda möten och för offentliga sammankomster. Dessutom anses det ju att Godtemplarorden gjort landet en tjänst genom att hålla lokaler åt andra folkförelser och andra folkliga intressen.

Själva logeverksamheten torde inte på någon plats med ordenshus kunna bära kostnaderna för lokalerna. Enbart kvartalsavgifterna räcka inte till lokalhyror. För att ekonomisera lokalerna måste andra inkomstkällor tillgripas.

I diskussionen om ordenshusen hör man ibland den uppfattningen förfäktas att det vore lyckligare för orden med små ordenshus.

Många av de ordenshus som nu finnas äro rätt stort tilltagna. De innehålla som regel en stor sal rymmande 100-tals personer. För logernas enskilda möten och tillställningar behövs som regel inga stora lokaler. De bli inte så hemtrevliga. Därför har stora ordenshus försett sig med mindre lokaler vid sidan om den stora salen. Den stora salen får många gånger bli den som ekonomiskt bär den mindre.

Med de ordenshus som nu finnas har det säkert överallt funnits problem med ekonomin. Behovet av inkomster till ordenshusen är kroniskt. Varje fastighetsägare vet att man måste se om sitt hus. Skötsel, underhåll och förbättringar kostar

pengar. Byggnadsföretagets ledning har måst tillgripa olika vägar för att skaffa de nödvändiga penningmedel som företaget krävde för att hålla det hela flytande. Förr gick det med stora fester, basarer, dansaftnar, teater och aftonunderhållningar. Det går ännu på sina håll att skaffa pengar på det sättet men nog är det surt förvärvade slantar. Att enbart på tillfälliga uthyrningar basera ett ordenshus' ekonomi går nog inte.

I många ordenshus drivs det biograf. I hur många vet jag inte med bestämdhet beroende på att biografverksamheten är av så olika natur. Ordenshuskommittén saknar noggranna uppgifter härom, och ännu har det inte varit möjligt att företaga en särskild undersökning för att få reda på alla biografier i ordenshus. Biografen kan drivas i egen regi av ordenshusledningen, men den kan även drivas av enskilda personer, eller av enskild person som är fast hyresgäs hos ordenshuset och biografen kan vara tillfällig gäst hos lokalen. Ambulerande biografier förekomma också på vissa platser.

Det påstås att det skall finnas 100—150 ordenshus som på något sätt ha med biograf att göra. Kanske 75 av dessa har regelbundna föreställningar. Cirka 60 biografier äro kända som ordenshusbiografier — alltså biografier som helt och hållet skötas av ordenshusens styrelser.

I ett ordenshus vill man inte att det skall få förekomma vad som helst. Godtemplarsynpunkter vill man ju också lägga på den frågan. Man vill inte att ett ordenshus skall användas på sådant sätt att det skadar ordens verksamhet och dess anseende. Uppfattningen om vad som i detta fall kan tolereras kan ju vara en personfråga och uppfattningen växlar också med tiderna.

För många år sedan var det en farbror som yttrade: "Det är en skam för Godtemplarorden att sådana gluggar skall finnas i ett ordenshus." Då pekade han på projektiöppningarna från ett maskinrum för biografanläggningen i lokalen.

Talaren hyllade tydligen den åsikten att biograf i ett ordenshus inte var värdigt Godtemplarorden. Jag skulle tro att den åsikten nu måste anses vara förlegat och inte stämmer överens med vår uppfattning idag åtminstone tror jag att nämnda talare för länge sedan frångått sin dåtida förkunnelse. Enligt min mening måste vi idag erkänna biografens stora betydelse som förströelse och som kulturfaktor och därmed godkänna den som värdig inkomstkälla för ordenshusen.

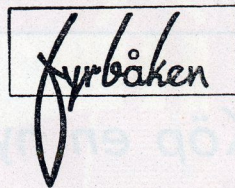
Om vi således äro eniga om att inte kasta ut biografmaskinerna från våra lokaler så böra vi också taga hand om biografverksamheten och göra det bästa möjliga av den.

En god sak kan användas felaktigt. En illa skött biograf kan skada våra intressen, men en rätt skött biograf kan vara till stort gagn för oss. Om vi upplåta våra lokaler för biograf så är det bättre att vi själva driva den, än att låta andra, kanske vilka som helst få utnyttja de förutsättningar Godtemplarorden skapat för vår verksamhet.

Det är med den uppfattningen som Godtemplarorden gått att starta Föreningsbiografernas ekonomi-

Den första gången

Bilden visar det tillfälle då matforssscouterna för första gången voro ute i »officiellt» uppdrag. Det var vid Gustav Adolfsfirandet år 1942.

ska förening u. p. a. Föreningen bildades av några ordenshusbiografer i jan. 1938. Föreningen upptager som medlem inte bara biograf i godtemplarlocal. Andra ideella föreningars biografer äro också välkomna som medlemmar, t. ex. biografer hos NTO, Folkets hus o. s. v. Som jag nyss nämnde finns det ett 60-tal biografer, som ägas av ordenshusen själva. Flera av dessa äro rätt goda företag ur ekonomisk synpunkt. De har arbetat många år och tillförsäkrat ordenshusen en solid ekonomi. Andra ordenshusbiografer äro mindre och arbeta under sämre förhållanden, ibland kanske t. o. m. under vidriga omständigheter. Dåliga lokaler, dålig utrustning och dålig skötsel är en svår konkurrens. Med vetenskapen om att en välskött biograf kan bringa ett ordenshusföretag på grön kvist, menade initiativtagarna till Föreningsbiograferna, att man inte borde låta bioraföreelsen utvecklas på en slump och på ett för Godtemplarorden och andra ideella folkföreelser ogynnsamt sätt utan fastmer taga hand om den och leda den i den mån vi nu kunna det genom att vi disponera lokalerna själva.

Från något håll ha invändningar gjorts mot den igångsatta biograforganisationen. Man har velat göra gällande att en organisation av vår typ skulle vara obehövligen och i vägen för de enskilda biografdrivande ordenshusen.

Företagen, styrelser och biograf-föreståndare på en del platser, som visat opposition, mena, att varje biograf är att betrakta som ett affärsföretag, och att det helt och hållet beror på ledaren av företaget om det skall gå eller ej. En inblandning av utomstående skulle endast medföra ökade kostnader och risk för godtycklig behandling av de lokala problemen. Från en föreståndare fick jag det svaret på min vädjan om anslutning, "att jag klarar mej bra förutan hjälp, för en gång i tiden behöfde jag hjälp och anropade jag OKH om ekonomiskt stöd åt mitt ordenshus, men nekades, nu skall dom slippa oss den här gången också".

Från ordenshusen och kanske i alldeles särskild grad från ordenshusbiograferna finns ingen förståelse för eller intresse för sammanhållning kring ett gemensamt bästa och

kring godtemplarordens bästa. För att vara elak skulle man kanske kunna våga påståendet, att umgänget med biograf och filmfolk trubbat av idealiteten hos vårt brödraskap.

Då kan man fråga sig: Vad är då Föreningsbiograferna, ekonomisk förening utan personligt ansvar, och vad vill föreningen och på vad sätt anser den kunna vara till nytta för den enskilda biografen och Godtemplarorden?

För att rätt förstå svaret på dessa frågor är de av vikt att man något känner till förhållandena inom film och biografbranschen.

Ytligt sett skulle en biograf, som är ensam på en plats, kunna skaffa program genom förhyrning av vilka filmer som helst och när som helst. Den ensamstående biografägaren, som till synes har hela filmproduktionen, såväl den svenska som den utländska, att plocka ur borde med lätthet kunna göra sitt val och bara ha att rekvirera de filmer han av omnämnande eller eget omdöme funnit vara bra och av allmänheten eftersökta.

Fullt så enkelt är det inte. Från publiksynpunkt framföres gång på gång önskemål att "nu vill vi ha den och den filmen och kan ni inte skaffa den snart; skaffa den filmen till nästa söndag". Då kanske det avses en nyutsläppt film, som haft sin premiär i Stockholm och fått de ampelaste lovord av pressen och genast väckt allmänhetens nyfikenhet. Den bokhandlare, för att ta ett jämförande exempel, som inte i samma vecka en förhandsreklamerad succébok pressanmälds, kan sälja den från sin bokhandelsdisk, blir klandrad och ansedd som efterbliven. Med samma mått vill mången mäta biografägaren. En sådan jämförelse är dock oriktig. Det förstås lätt om man endast pekar på skillnaden i upplaga. Medan en bok kanske på en gång tryckes i 10,000-tals ex., utsläppes en storfilm i ett ex. på premiärbio-grafen.

T. L.

*Glöm ej
rapportera!*

Köp en ny kvalité - CYKEL

nu när den är LICENSFRI, eller låt oss renovera er gamla. Stor sortering cykel- delar i lager. Däck VULKAS. Gamla vel. i utbyte. OBS. Full sortering fiskredskap.

Bröderligen

OLLE PERSSON

Ö. Esplanadgatan 17.

Telefon 1773. (Intill Svea-bio.)

IOGT-vimplar i lager.

Skapa i samverkan

Konsum Erikslund.

Allt i RADIO

REPARATIONER
RÖR
RESERVDELAR

Norrlands Radio

Storg. 9. Tel. 5380, bost. 68217.

Har levererat Radiogrammofonen till Logen 2058 Vivan, Vivstavarv.

*För goda köp -
till rätt pris borga*

Gynna Fyrbåkens annonsörer!

VID VISTELSE I SUNDSVALL

Besök **KpS** *Självservering* ideal-
matställe
för alla!!

Inga
drickspengar

KOOPERATIVA PRODUKTIONSFORENINGEN

SE nyktert på inköpsfrågan:

Handla med förtroende i **DE PRIVATA
AFFÄRERNA**

Godtemplare!

Låt inbinda
Edra
böcker hos

Wikströms Eftr.

Fredsgatan 5. Sundsvall.

Byggnadsbolaget

HALLSTRÖM & NISSES

P. HALLSTRÖM
Kapten i v. v. k.

AND. NISSES
Byggn.-ingenjör

SUNDSVALL

Tel. 55590 (växel)

HUS- och FABRIKSBYGGNADER
BRO-, VÄG- och VATTEN-
BYGGNADARBETEN.

STADENS

POPULÄRA OCH TRIVSAMMA

BOKHANDEL

ÄR

NYMANS

Tel. 3508. SUNDSVALL. Tel. 3603

LANSJÄR

KVALITÉ och STIL till önskepriser

Salanders

Föreningstryck:

Verksamhetsberättelser
Affischer
Program
Papper och Kuvert
samt Brevkort
Biljetter etc.

*God kvalité -
Rimliga priser!*

Nya Samhällets

Boktryckeri

Köpmangatan 5
Sundsvall
Tel. 4588.